

Verkiezingsprogramma PvdA Leiderdorp 2018-2022:

Verantwoordelijk, Duurzaam & Sociaal

Inleiding

Je wilt dat je ouders een goede oude dag hebben en dat je die zelf ook krijgt, dat je kinderen veilig naar een goede school in de wijk kunnen, dat je een leuke woning hebt in een goede buurt met voorzieningen, dat jij en je kinderen lekker kunnen sporten, dat je werk hebt dat je ook goed kunt bereiken, dat generaties na jou een leefbaar Nederland aantreffen en dat als het je zelf (soms tijdelijk) even niet lukt je de ondersteuning krijgt die je nodig hebt. Daar werkt de PvdA aan in Leiderdorp.

Wij, de Partij van de Arbeid, staan voor de hardwerkende mensen die zich iedere dag weer inzetten voor hun gezin en hun omgeving, voor Leiderdorp, de regio er om heen en Nederland. Wij staan voor onze ouderen die gewerkt hebben voor hun gezin en omgeving en jongeren die de toekomst moeten gaan maken, maar ook voor die mensen die het soms zelf echt even niet redden en steun nodig hebben. Samen maken wij een mooi Leiderdorp, een fijne sociale gemeente met goede voorzieningen.

Het is aangenaam wonen en werken in Leiderdorp zo blijkt uit de gesprekken die wij met onze inwoners voeren. Leiderdorp is veilig en groen en heeft vele goede voorzieningen. Dat wil niet zeggen dat Leiderdorp 'af' is: er blijft ook de komende vier jaar nog veel te doen. Naast deze positieve signalen is er de laatste jaren erg bezuinigd op onder meer sport en groen, liggen er grote uitdagingen bij duurzaamheid, sociaal beleid en met name ook het oplossen van de grote wachtlijst voor betaalbare woningen. Dat zijn dan ook uitdagingen waar de PvdA de aandacht de komende 4 jaar op wil richten en lokaal verantwoordelijkheid voor wil nemen.

In 2016 kon de PvdA met Wethouder Olaf McDaniel weer deelnemen aan het bestuur van Leiderdorp en heeft de PvdA in sneltreinvaart het roer kunnen omgooien. Vele diep ingrijpende bezuinigingen konden ongedaan gemaakt worden, we hebben heldere afspraken over de realisatie van zeker 100 sociale huurwoningen gemaakt, duurzaamheid kreeg een grote impuls, sportverenigingen kregen weer lucht, er kwam extra geld beschikbaar voor het groenonderhoud en het sociaal beleid kon worden versterkt.

Hieronder twaalf punten waar we mee verder willen, onze bestuurlijke schouders onder willen zetten en verantwoordelijkheid voor willen nemen ook de komende 4 jaar!

1. Een sociaal Leiderdorp

De PvdA wil in Leiderdorp de zorg goed en betaalbaar houden. Verdere uitholling van de zorg door marktwerking moeten we voorkomen. Sinds begin 2015 zijn grote delen van het sociaal beleid gedecentraliseerd naar de gemeente. En dat was (en is) een ingewikkelde operatie, die bovendien gepaard ging met grote bezuinigingen. Veel moest opnieuw worden georganiseerd. We zijn er nog niet. Diverse zorgonderdelen beter met elkaar verbinden is noodzakelijk.

Kwetsbare mensen jong en oud moeten op goede zorg kunnen rekenen, ook om de vaak dubbelbelaste mantelzorgers (familie, vrienden en buren) te ontlasten en ondersteunen (indien noodzakelijk ook financieel).

Bij een goede economie met werk voor iedereen en een eerlijke (belasting)bijdrage door iedereen kan het eigen risico in de zorg worden afgeschaft. Dat is uiteraard een landelijk thema maar daar kunnen we ook lokaal voor strijden. Voorkomen is beter dan genezen, dat is bekend onder andere door jongeren te laten sporten en te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van roken, drank en drugs. Maar ook het tegengaan van eenzaamheid onder ouderen en het vergroten van de zelfredzaamheid van mensen zijn belangrijke voorwaarden voor een langer en gezonder leven. Ondersteund door goede welzijnsvoorzieningen uitgevoerd door de vorming van één krachtige welzijnsorganisatie die goed in ons dorp geworteld is.

Mensen die het moeilijk hebben en, omdat het echt niet zelf lukt, aangewezen zijn (vaak tijdelijk) op een uitkering verdienen steun. Dat betekent niet dat we mensen moeten pampieren, maar juist degenen die daartoe in staat zijn aansporen en helpen om iets van hun leven te maken. Dat geldt ook voor statushouders en bijstandsgerechtigden met een (beperkte) afstand tot de arbeidsmarkt. Helaas is er ook in Leiderdorp nog sprake van armoede. 10% van onze inwoners leeft op of onder het sociaal minimum. Maar ook mensen die werken hebben vaak moeite de eindjes aan elkaar te knopen. Het aantal inwoners met schulden is dan ook groeiende. Soms veroorzaakt door ziekte of echtscheidingen, soms door eigen schuld. We willen deze problematiek zo vroeg mogelijk oppakken zodat ernstige schuldensituaties worden voorkomen door een niet aflatende stroom van incasso's.

Wat willen wij gaan doen:

- Zoveel mogelijk mensen uit de bijstand aan werk helpen al dan niet in garantiebanen. Werk betekent meer welzijn voor mensen in ieder opzicht. Een ieder die kan werken moet ondersteuning krijgen bij het vinden van werk en zo snel mogelijk weer aan de slag. Verplicht vrijwilligerswerk helpt bij het in stand houden en ontwikkelen van een netwerk en aansluiting bij de maatschappij. De bijstand is een vangnet voor die mensen die echt geen andere opties hebben.
- Veel schulden ontstaan omdat mensen hun ziektekostenverzekering niet kunnen betalen. Daarom heeft Leiderdorp een eigen ziektekostenregeling voor mensen met een minimum inkomen. Wij willen dat een grotere groep hier gebruik van kan maken om de zogenaamde 'armoedeval' te voorkomen en werken meer te laten lonen.
- Investeren in scholing om krachtig te proberen mensen uit de uitkerings situatie te krijgen.
- Met name kinderen in een armoedesituatie financieel te ondersteunen, zodat ze zich niet buitengesloten voelen en volwaardig mee kunnen doen in Leiderdorp.
- Toegang tot schuldhulpverlening laagdrempeliger maken en niet pas als de problematiek al volledig uit de hand is gelopen mogelijk maken.
- Uitgangspunt voor steun - inclusief kosteloos gebruik van lokale sport- en cultuurvoorzieningen - uit het minimabeleid blijft wat ons betreft op 120% staan
- De realisatie van één welzijnsorganisatie waar onze inwoners, die steun nodig hebben oud en jong en iedereen daar tussen in, naar toe kunnen en zorg kunnen regelen.

- Het Ombudsteam van de PvdA Leiderdorp staat ook de komende jaren weer voor u klaar.

2. Goed en betaalbaar wonen in Leiderdorp voor iedereen

De behoefte aan betaalbare woningen is nog altijd groot. De kreet van Jan Schaefer; “in geouwehoer kun je niet wonen” is anno 2017 nog even actueel als in 1978. Starters en minima maar ook werkende mensen met modale inkomens hebben grote moeite om een betaalbare woning te vinden. Ook mensen die net niet in aanmerking komen voor een sociale huurwoning hebben grote moeite met het vinden van een betaalbare woning. De wachtlijsten zijn lang, het duurt vaak jaren voordat je kans maakt op een betaalbare woning.

Wat willen we gaan doen:

- Wij pleiten er voor om op de beperkte plaatsen waar in ons dorp nog gebouwd kan worden in goed overleg met Rijnhart Wonen vooral sociaal te bouwen en voor de onderkant van de vrijesector huurwoningen.
- Wij pleiten daarnaast voor herstructurering. De nu niet gebruikte ruimte in de Baanderij en leegstaande kantoren om te vormen en benutten voor woningbouw. Het prachtige complex “De entree” van Rijnhart Wonen is een fraai voorbeeld van “vernieuwbouw” zoals wij die meer willen realiseren. Daar zetten we ook in regionaal verband op in.
- De eis – die door D66 en de VVD is losgelaten in de afgelopen jaren - dat bij nieuwbouwprojecten minimaal 35% sociale woningbouw moet zijn, moet weer in ere worden hersteld.

3. Duurzaamheid; investeren in de toekomst van Leiderdorp

Leiderdorp was jarenlang een van de minst duurzame gemeenten. Daar hebben wij sinds vorig jaar in het college verandering in gebracht. Wij willen een leefbaar dorp, regio en Nederland ook voor de generaties na ons. Duurzaamheid is urgent, efficiënt, noodzakelijk en voor iedereen van belang. Zonnepanelen op zoveel mogelijk daken realiseren en Leiderdorp zal, om de landelijke normen te halen, nog actiever met afvalscheiding gaan werken. Vanaf 2018 wordt daarom gewerkt met omgekeerd inzamelen: alleen bruikbare grondstoffen worden nog opgehaald en voor het restafval zijn er ondergrondse containers. Als dit succesvol werkt zullen de reinigingskosten kunnen dalen en profiteert niet alleen het milieu maar ook de portemonnee van de inwoners hiervan. Wij willen dit in 2018 dit zo snel mogelijk en in goed overleg met de bewoners in te voeren.

Duurzaamheid kan ons allemaal geld opleveren. Leiderdorp wordt nu al gezien als een voorbeeld gemeente en dat na anderhalf jaar deelname aan het college. Maar we zijn er nog niet.

Wat willen we gaan doen:

- We gaan voor een goed doordachte combinatie van alternatieve energieopwekking (zonnepanelen, windmolens, energie-opslag) en energiebesparing. We zetten ons in voor 6 windmolens rondom de a-4 bij het HSL gebouw. Daarmee worden grote stappen gezet richting CO2 neutraliteit voor ons dorp;
- Actief participeren in regionale trajecten rondom bodemwarmte en waterstofgebruik;
- De succesvolle duurzaamheidslening willen wij verder uitbreiden. Nu al maken scholen, sportverenigingen, Verenigingen van Eigenaren en burgers intensief gebruik van de lening;
- Met Rijnhart Wonen en andere eigenaren stappen zetten om huurcomplexen te voorzien van duurzame energie zodat ook mensen met een huurwoning lagere energielasten krijgen;
- Woningen met een energielabel A moeten korting krijgen op de OZB (onroerende zaakbelasting)
- Onderzoek of in wijken waar grote bodemrenovaties moeten plaatsvinden (bijvoorbeeld de Oranjewijk) er werkbare en betaalbare alternatieven zijn voor het gas en gescheiden hemelwaterafvoer;
- Gescheiden afvalinzameling ondersteunen want dit levert naast een bijdrage aan het milieu direct geld op als het gaat om lagere afvalstoffenheffing.

- Laadpalen in de publieke ruimte realiseren om elektrisch rijden te bevorderen.

4. Sport en bewegen in Leiderdorp

Sport is van belang voor iedereen. Bewegen is gezond voor lichaam en geest. Goede faciliteiten voor jong en oud zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van verenigingen en gemeente. Vele vrijwilligers zetten zich in om sport in Leiderdorp mogelijk te maken. Zij kunnen daarbij op onze steun rekenen. De sportverenigingen hebben een zware tijd achter de rug. Het vorig college was van mening dat sportverenigingen het wel zonder gemeentelijke steun afkunnen en hun eigen broek op moeten houden. Daar zijn wij het niet mee eens! Sport en sportaccommodaties zijn een zaak van de verenigingen en gemeente. De verenigingen verdienen steun van de gemeente in plaats van dat de gemeente ze financieel gaat afknijpen. Sport vormt een zinvolle vrijetijdbesteding, draagt bij aan een betere gezondheid, ontwikkeling van de jeugd en bevordert het begrip voor elkaars standpunten (bevordert sociale cohesie). We hebben bloeiende verenigingen met veel vrijwilligers die zich vaak jarenlang inzetten voor 'hun' club en daar moeten we zuinig op zijn!

Wat willen wij gaan doen:

- Sport en investeringen in sport verbinden met onderdelen van het sociale beleid.

- Het goede voorbeeld van RCL om het gehele sportcomplex rookvrij te maken beschouwt de PvdA als een voorbeeld voor de andere door de gemeente meegefinancierde sportvoorzieningen. Wij willen alle sportcomplexen rookvrij zien.
- Wij willen de sportverenigingen steunen op weg naar duurzame complexen. Dat houdt de lasten laag en levert de verenigingen direct voordeel op. Ook bij de ondersteuning van afvalinzameling liggen kansen voor de verenigingen.
- Uiteraard steunen wij de verenigingen bij de realisatie van goede accommodaties en faciliteiten.
- Op het zwembad wordt niet bezuinigd.
- Het sportservicepunt blijft gehandhaafd wat ons betreft.
- Sommige sportvoorzieningen, zoals een kunstijsbaan, zijn alleen regionaal te realiseren. De PvdA werkt graag mee aan regionale afspraken hierover.

5. Een groen Leiderdorp

Leiderdorp is aangenaam groen. Op plaatsen waar het onkruid welig tiert kan het soms zelfs “te” groen zijn. De afgelopen jaren is meer dan een half miljoen bezuinigd op groenbeheer. Dat hebben wij in de coalitie vorig jaar teruggedraaid. Het vele groen wordt door onze inwoners gewaardeerd. De vele bomen dragen bij aan het woon- en leefgenot en verrijken de luchtkwaliteit in ons dorp. Initiatieven van bewoners om bij te dragen aan groen onderhoud verrijken de openbare ruimte daarbij. Toch zijn er situaties denkbaar waarin met name hoge bomen dat woon- en leefgenot in toenemende mate in de weg staan omdat ze zonlicht en zonne-energie de toegang tot de huizen verhinderen. Soms zorgen deze bomen er na decennia van groei voor dat in huizen overdag de lichten aan moeten, de kachel een onevenredig groot deel van het jaar aan moet staan en zonnepanelen weinig tot geen opbrengst hebben. Er zijn objectieve meetmethodes om te kunnen vaststellen wanneer een boom zodanige overlast geeft dat snoeien of zelfs kappen de enig juiste maatregel is. Bomen zijn zeer belangrijk voor het leefmilieu van onze bewoners, maar als het leefmilieu door de bomen wordt aangetast, dan moeten maatregelen mogelijk zijn.

Al decennia zet de PvdA zich in om onze prachtige polders groen te houden, de Houtkamp alsmede de Heemtuin voor ons dorp te behouden. Dat blijven we uiteraard ook in de komende 4 jaar doen.

Wat willen wij gaan doen:

- Regels opstellen voor het kappen van overlastgevende bomen op basis van objectieve meetmethodes.
- Polders houden we groen en open voor verantwoord recreatief gebruik
- Behoud van Houtkamp en Heemtuin.
- Investeren in groenonderhoud zodat het onkruid ons niet boven het hoofd groeit.
- Wij ondersteunen initiatieven van bewoners om aanvullend groenonderhoud te plegen.

6. Werken in Leiderdorp

Werken is voor het welzijn van mensen van groot belang. Wij zijn niet voor niets de Partij van de Arbeid staan dan ook voor hardwerkende mensen die zich iedere dag weer inzetten voor hun bedrijf, instelling of organisatie. Werkgelegenheid is van belang voor de vitaliteit van de gemeente. Leiderdorp heeft een grote werkgelegenheid met een zorgcluster, het Winkelhof, Baanderij en Woonboulevard. Ons dorp moet ook in de komende jaren een aantrekkelijke plek voor bedrijven blijven. Bereikbaarheid speelt daarbij cruciale een rol, maar ook ruimte voor bedrijven om te kunnen ontwikkelen.

Wat willen wij gaan doen:

- Wij blijven ons inzetten om de gemaakte plannen voor een verdere uitbreiding van het Winkelhof en daarmee werkgelegenheid te ondersteunen.

- Wij blijven ons inzetten voor de komst van IKEA.
- Ruimte voor de Baanderij om zich in relatie tot woningbouw vitaal te positioneren in de regio.
- De kansen voor ontwikkeling van de Woonboulevard langs de Dwarswatering zullen wij ondersteunen.

7. Onderwijs; goed leren in Leiderdorp

Iedereen vindt een goede en veilige school voor kinderen van groot belang. Wij zijn dan ook voorstander van integrale kindcentra. Centra waarin onderwijs, kinderopvang en sociale activiteiten onder één dak zitten. Integrale kindcentra met ruime openingstijden om het voor ouders makkelijker te maken zorg, opvoeding en werk te combineren. Daar hebben we ons de afgelopen jaren flink voor ingezet en dat blijven we doen. Het voorkomen van achterstanden begint al op zeer jonge leeftijd. Goed onderwijsachterstanden beleid is dan ook van groot belang om te voorkomen dat jongeren op latere leeftijd uitvallen. Dit moet binnen integrale kindcentra worden gerealiseerd.

Goede voorzieningen betekent anno 2018 ook goede digitale voorzieningen. Onze digitale samenleving vereist dat het onderwijs onze kinderen daarop actief voorbereid. Daarom moeten alle scholen en gemeentelijke instellingen een snelle glasvezelverbinding krijgen, met een bandbreedte waarmee ze de komende jaren weer state-of-the-art zijn.

Wat willen wij gaan doen:

- Door ontwikkeling van bestaande kindcentra en realisatie van kindcentra op bestaande locaties.

- Investeren in het voorkomen van onderwijsachterstanden
- Investeren in glasvezelverbindingen op alle scholen.

8. Culturele en educatieve voorzieningen verrijken Leiderdorp

Leiderdorp heeft goede voorzieningen op cultureel en educatief gebied. Vele vrijwilligers zetten zich hier voor in vaak met gemeentelijke financiële ondersteuning. We zijn trots zijn op al deze voorzieningen waaronder Leiderdorps museum, Theater Toverlei, Leiderdorps Volksuniversiteit, Tamarco, de Bibliotheek, het Milieu Educatief Centrum, enz. Leiderdorp heeft vele actieve vrijwilligers die van deze organisaties een succes maken. Daar waar de gemeente -vanzelfsprekend- voor de sport en deze diverse culturele instellingen ondersteuning geeft in de vorm van gebouwen, velden en/of subsidie voor accommodatie kosten, krijgen onze zangkoren, waar toch ook vele honderden Leiderdorpers plezier en genoeg aan beleven, op dit moment niet of nauwelijks gemeentelijke ondersteuning. Ten onrechte naar onze mening! Wij vinden dat vanaf 2018 onze Leiderdorps zangkoren ook subsidie moeten krijgen voor de accommodatie kosten van hun oefenruimtes.

De bibliotheek zal door het anders gebruiken van de ruimtes in wat nu nog de Sterrentuin heet, veel ruimere openingstijden kennen. Ze kan daarmee de nieuwe functie in het kader van de bestrijding van laaggeletterdheid veel beter uitvoeren en een ontmoetingsplek voor Leiderdorpers worden. Wat betreft de locaties zal het in gebruik nemen van het gebouw de Werf (in het verlengde van de Brandweerkazerne) door een aantal organisaties deze organisaties weer groeimogelijkheden geven.

Wat willen wij gaan doen:

- Culturele en educatieve voorzieningen zullen wij blijven subsidiëren.
- Ons inzetten voor de realisatie van een Community centrum in de Sterrentuin welke een ontmoetingsplek voor alle Leiderdorpers moet worden.
- Het gebouw de Werf omvormen tot een centrum voor cultuur en educatie.
- Laaggeletterdheid in Leiderdorp aanpakken!
- Initiatieven en innovaties door middel van het subsidieprogramma ondersteunen.
- Huidige initiatieven die bijdragen aan de samenhang in onze gemeente en daarmee aan het algemeen welzijn van vele mensen verdienen steun van de gemeente ook in financiële zin.
- Gemeentelijke bijdrage aan de kosten van de oefenruimtes van onze koren en zanggezelschappen in Leiderdorp.
- Kunst in de Heemtuin continueren.

9. Verkeer door Leiderdorp

Het verkeer in Leiderdorp wordt steeds drukker. Dit is de keerzijde van de gelukkig sterk verbeterde economische omstandigheden. Er rijdt een groot percentage automobilisten uit Leiden via de Engelendaal naar de A4, in plaats van buitenom over de provinciale wegen. Geklungel van Rijkswaterstaat om de A4 niet meteen helemaal 3- of zelfs 4-baans aan te leggen leidt tot drukte en filevorming in het dorp waarbij verkeer op doorgaande wegen (Acacialaan, Persantsnoepweg enz.) met name tijdens spitsuren vaak geheel vast komt te staan. Het tot stand brengen van een goed ingepaste rondweg in samenwerking met de regiogemeenten, heeft dan ook prioriteit. De PvdA heeft in een door omwonenden gesteunde motie harde eisen aan de inpassing van deze ringweg gesteld. Daar kan en mag niet van afgeweken worden.

Door herinrichting van de Engelendaal, is reeds veel verbeterd. Niet langer wachten fietsen uren, terwijl alle auto's kunnen doorrijden. Maar het fietsen kan nog verder worden bevorderd door het aanleggen van betere fietspaden en fietsverbindingroutes.

De realisatie van hoogwaardig openbaar vervoer is van belang om de hoofdroutes van Leiderdorp te ontlasten van autoverkeer zijn snelle verbindingen van en naar Leiden Centraal station van groot belang zodat het voor velen aantrekkelijker wordt om het OV te gaan gebruiken.

Wat willen wij gaan doen:

- Doorstroming bevorderende maatregelen ondersteunen.
- Snelle hoogfrequente verbindingen richting station en binnenstad van Leiden realiseren.
- Bereikbaarheid van het Oude Dorp borgen.
- Investeren in veilige stoepen en fietspaden.

10. Leiderdorp, een betaalbare gemeente voor zijn burgers met een actief bestuur en burgerparticipatie

Niet iedereen heeft het even breed. De kosten voor de burger voor gemeentelijke diensten zijn weliswaar gemiddeld in de regio maar kunnen volgens de PvdA voor de burger en bedrijven omlaag. Niet door - zoals de afgelopen jaren - op allerlei dingen te bezuinigen, maar door slim te investeren. Als de Leiderdorpse bevolking het afval beter gaat scheiden dan scheelt dat al snel enkele tientjes per jaar aan afvalstoffenheffing. Het opwekken van energie (bijvoorbeeld 6 windmolens bij het A-4 info centrum) levert voor de gemeente zoveel op, dat de OZB met 5% omlaag kan. Investeren in mensen met een uitkering kan de gemeente uiteindelijk vele

euro's aan niet meer uit te keren bijstandsuitkeringen opleveren. Er komen steeds meer actieve buurtverenigingen en daar zijn we blij mee want dit leidt tot meer saamhorigheid en een "community gevoel" in een tijd waarin dat een beetje verloren dreigt te gaan. De verdere ontwikkeling van buurtactiviteiten verdient ook krachtiger gemeentelijke aandacht en als dat nodig is, enige financiële steun. Deze verenigingen kunnen een goede bijdrage leveren aan vereenzaming van ouderen, jongeren die wel wat steun kunnen gebruiken zonder dat dit alles tot professionele ondersteuning gaat leiden. Daarmee besparen we kosten in de zorg.

Kortom: met een actief en ondernemend bestuur zijn met behulp van slimme participatie door burgers en bedrijven met goede ideeën vele besparingen te realiseren. Dit moet ten goede komen aan onze inwoners zodat we het verhogen van de OZB in de komende 4 jaar kunnen voorkomen!

Wat willen wij gaan doen:

- Slim investeren in het scheiden van afval.
- Windmolens voor energieopwekking.
- Investeren om mensen duurzaam uit de uitkering te krijgen.
- Gebruik maken van slimme ideeën van burgers en bedrijven.
- Faciliteren van buurtverenigingen en initiatieven.
- Een nauwelijks iets opleverende belasting: de hondenbelasting schaffen we af. Voor katten hoeft u ook niet te betalen!

11. Inburgeren in Leiderdorp met perspectief

In Leiderdorp wonen een aantal statushouders: voormalige vluchtelingen die in ons land mogen blijven. Velen van hen zitten nu nog in de bijstand, omdat deze mensen onze taal niet voldoende spreken en vaak onvoldoende opleiding hebben die aansluit op ons Nederlandse stelsel. Dit is voor niemand goed. Ze vinden moeilijk werk en lopen het risico af te glijden. De PvdA is van mening dat de gemeente actief in statushouders moet investeren niet door te pampere maar door deze mensen te helpen met goede taallessen, passende opleidingen en ondersteuning bij het vinden van werk, vooral in de beroepsgroepen waarvoor in de regio een tekort is (transport, bouw, techniek, zorg, ICT). Geef onze Leiderdorpse statushouders de kans om een actief en productief deel van onze Leiderdorpse samenleving te worden! Daar worden zij zelf beter en gelukkiger van en het scheelt de gemeente veel uitkeringsgeld en vaak ook geld voor zorg dat voor andere doelen binnen de zorg kan worden ingezet!

Wat willen wij gaan doen:

- Actief oppakken van mensen richting taallessen en scholing.
- Steunen van initiatieven die zorgen voor bijvoorbeeld Nederlandse 'maatjes' voor deze mensen.
- Deze mensen door vrijwilligerswerk te geven actief in en bekend met onze maatschappij te maken.

- In overleg met werkgevers in de regio kijken waar deze mensen aan het werk kunnen.

12. Een zelfstandig Leiderdorp, samenwerking in de regio

De Leidse regio, te weten: Leiden, Zoeterwoude, Voorschoten, Oegstgeest en Leiderdorp, vormt één stedelijke agglomeratie. De inwoners van deze gemeenten bewegen zich voor werk, school, winkelen en recreëren veelvuldig over de grenzen van deze gemeenten. We staan met elkaar voor een negental uitdagingen de komende decennia, te weten: De bevolking groeit en daarmee de behoefte aan woningen waarbij een groot deel van de bevolking 'vergrijsd'. Daarbij komt dat we groen willen behouden alsmede een goed voorzieningen niveau en een goede bereikbaarheid. Tevens liggen er opgaven om over te schakelen op duurzame energie en de klimaatverandering op te vangen. We willen zorgen voor het behoud van de Universiteit als motor van de kennisregio. In de regio zijn deze uitdagingen onderkent en gekoppeld aan de volgende zeven ambities: een betere bereikbaarheid, voorop in duurzaamheid, gezonde leefomgeving, wonen en groen, verbeteren welvaart, regionale voorzieningen en iedereen telt mee. De vijf gemeenten in de Leidse regio hebben allen deze uitdagingen en ambities onderschreven.

De vraag waar we de komende jaren voor komen te staan is op welke wijze we deze ambities gaan realiseren. Er volop discussie over samenwerkingsvormen en zelfs fusie. De PvdA is niet principieel tegen fusie met Zoeterwoude, Oegstgeest, Voorschoten en Leiden als dat nodig is in de toekomst om de uitdagingen waar we voor staan aan te pakken, maar we willen wel garanties over bijvoorbeeld: behoud van voorzieningen in ons dorp; het groen houden van de polders, beperking van de kosten (OZB/reinigingsrechten) en het niet importeren van voor Leiderdorp irrelevante zaken als betaald parkeren. Het ligt voor de hand om de komende jaren te kijken naar slimme en intensieve manieren van samenwerking in de regio. Als blijkt dat fusie voor het welzijn van onze inwoners een goede optie is moeten we dat in overleg met onze inwoners goed overwegen. Mocht de zoektocht leiden naar een voorstel tot fusie, dan moet de Leiderdorpse bevolking kunnen meebeslissen, bijvoorbeeld in de vorm van een referendum.